

FÖRELÄGGANDE ENLIGT 58 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR FÖR KOMMUNERNA I EGENTLIGA FINLAND

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO har 11.3.2020 klassificerat coronavirusepidemin som en pandemi. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation 12.3.2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av den infektion (covid-19) som det nya coronaviruset orsakade.

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland har 17.3, 8.4, 8.5, 19.5, 16.6, 1.7, 24.8, 22.9, 22.10, 19.11, 2.12 och 10.12.2020 samt 7.1, 4.2, 26.2, 22.3, 20.4, 11.5, 31.5, 4.6.2021 och 9.7.2021 fattat begränsningsbeslut enligt 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar gällande ordnande av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inom kommunernas områden i Egentliga Finland.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med detta beslut. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av denna anledning har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING **Föreläggande**

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster

med över 10 (tio) personer inomhus och alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 50 (femtio) personer i avgränsade utomhusområden inom kommunernas områden i Egentliga Finland. En förteckning över kommunerna i Egentliga Finland utgör bilaga 1 till detta beslut.

Inom kommunerna ovan kan man emellertid ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inomhus med över 10 (tio) personer och i avgränsade områden utomhus med över 50 (femtio) personer förutsatt att kunderna eller de som deltar i verksamheten samt sällskap i realiteten har möjlighet att hålla tillräckliga avstånd till varandra och att säkerheten kan garanteras för att förhindra covid-19-smitta.

Föreläggandet är i kraft under tiden 29.7–15.8.2021.

Regionförvaltningsverket konstaterar också att undervisnings- och kulturministeriet och Institutet för hälsa och välfärd 31.5.2021 tillsammans har utfärdat en anvisning för att främja hälsosäkerheten. (Bilaga 2)

Upphävande av tidigare beslut

Med det här beslutet upphävs för tiden 9.7.2021–8.8.2021 det beslut som Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland meddelade 9.7.2021 och som gällde inom kommunerna Åbo, Reso, Salo, S:t Karins och Pargas (LSAVI/7976/2021).

Riksomfattande styrning

Statsrådet har i sitt principbeslut den 3 september 2020 förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). Syftet med handlingsplanen är att i enlighet med hybridstrategin förhindra att viruset sprids i samhället, trygga hälso- och sjukvårdens kapacitet och särskilt skydda människor som hör till riskgrupper. Enligt planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter. I handlingsplanen beskrivs tre epidemifaser

(basnivån, accelerationsfasen och samhällsspridningsfasen). Med hjälp av beskrivningarna ska behovet och riktandet av rekommendationer och restriktioner bedömas och beskrivningarna ska användas som stöd för beslutsfattandet på regional och nationell nivå.

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 22 december 2020 förordat social- och hälsovårdsministeriets uppdaterade handlingsplan för genomförandet av hybridstrategin för tyglaget av covid-19-epidemin i januari-maj 2021. Enligt den uppdaterade handlingsplanen ska man vid bedömningen av läget i ett område ge vikt också vid smittläget i de kringliggande områdena och det nationella epidemiologiska läget (social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2021:4). Accelerationsfasens åtgärder kan enligt den uppdaterade handlingsplanen vara motiverade redan på epidemins basnivå i det fall att det nationella eller närområdets epidemiologiska läge försämras. Vid risk för övergång till samhällsspridningsfasen är det motiverat att omedelbart vidta alla nödvändiga åtgärder. Restriktionerna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och begränsningarna ska enligt den uppdaterade handlingsplanen lättas efter noga övervägande så att nya smittokluster inte uppstår.

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 26 januari 2021 förordat att social- och hälsovårdsministeriet kompletterar handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin. Social- och hälsovårdsministeriet har den 28 januari 2021 skickat ett brev angående kompletteringen av handlingsplanen till THL, kommunerna, sjukvårdsdistrikten och andra samkommuner samt till regionförvaltningsverken och Valvira (VN/909/2021). I kompletteringen av handlingsplanen 1/2021 beskrivs tre åtgärdsnivåer som i olika lägen ska förhindra snabb eskalering av epidemin och risk för samhällsspridning i hela landet (social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2021:12). Syftet med åtgärdshelheterna är att motverka att epidemin accelererar på nytt och att de nya smittsammare varianterna sprider sig och att på så sätt få mera tid för att genomföra vaccinationerna samtidigt som årstidsväxlingarna medverkar till att bromsa epidemins framfart. Handlingsplanen stöder de regionala åtgärderna för att förhindra spridning av epidemin. Enligt kompletteringen av handlingsplanen är det nödvändigt att de restriktioner på de olika epideminivåerna som gäller i regionerna åtminstone hålls på nuvarande nivå tills omfattningen av virusvarianternas utbredning och effekten av de

åtgärder som vidtagits för att förhindra deras spridning har kunnat bedömas.

Statsrådet har 25.2.2021 på basis av ett utlåtande av Institutet för hälsa och välfärd konstaterat att det finns grunder för en övergång till åtgärdsnivå två i enlighet med kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin och har fattat ett principbeslut om övergång till nivå två (STM/2021/32). Som fortsatt åtgärd styr social- och hälsovårdsministeriet alla de områden som enligt Institutet för hälsa och välfärds och ministeriets bedömning befinner sig i samhällsspridningsfasen att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inklusive de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin. Samtidigt rekommenderade regeringen en tre veckors nedstängning under tiden 8–28.3.2021.

Den 1 mars 2021 har statsrådet i samverkan med republikens president konstaterat att det råder undantagsförhållanden i Finland (VNK/2021/21). I motiveringspromemorian till statsrådets beslut konstateras det att när syftet är att bekämpa covid-19 och trygga hälso- och sjukvårdens bärkraft kan situationen inte fås under kontroll med myndigheternas normala befogenheter. Social- och hälsovårdsministeriet har med sitt styrbrev (VN/5229/2021) 1.3.2021 styrt alla de områden som enligt THL:s och ministeriets bedömning uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller som med tanke på behovet av åtgärder kan anses befinna sig i denna fas att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder på nivå två som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Social- och hälsovårdsministeriet har med sitt brev 9.4.2021 styrt alla de regioner som enligt THL:s och ministeriets bedömning uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller regioner som av andra orsaker kan jämföras med dem när det gäller åtgärdsbehov att till och med 30.4.2021 införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin (VN/9358/2021). Dessutom

rekommenderas att dessa åtgärder också införs i alla regioner som befinner sig i accelerationsfasen eller de regioner som kan jämföras med dem när det gäller åtgärdsbehov. Åtgärderna på nivå 2 syftar till att snabbt och kraftfullt försöka stoppa virusvariantens spridning bland befolkningen i hela landet.

Statsrådet har 20.4.2021 publicerat riktlinjer för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin (Statsrådets publikationer 2021:30). I planen konstateras det att när undantagslagarna om stängning av förplägnadsrörelserna slutar att gälla och undantagsförhållandena upphör är följande steg i avvecklingen av restriktioner regeringens förordnande att slopa den riksomfattande indelningen i åtgärdsnivåerna 1–3 enligt kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin av den 26 januari 2021. Slopandet innebär att åtgärdsnivåerna inte längre alls tillämpas utan bedömningen görs i fortsättningen utgående från epidemifaserna i regionerna (basnivå, accelerationsfas, samhällsspridning). I planen konstateras det att enligt de nuvarande bedömningarna kan ett förordnande att slopa den riksomfattande indelningen i åtgärdsnivåerna 1–3 göras senast i maj under förutsättningen att det epidemiologiska läget är stabilt och utvecklas i en gynnsam riktning. Efter slopandet av åtgärdsnivåerna styr social- och hälsovårdsministeriet områdena genom sina styrningsbrev. Också handlingsplanen för hybridstrategin uppdateras.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev av 23.4.2021 styr ministeriet regionerna att fortsättningsvis vidta åtgärder enligt åtgärdsnivå 2 till och med den 31 maj 2021. Enligt styrningsbrevet rekommenderar social- och hälsovårdsministeriet att man fortfarande tillämpar de ovan beskrivna åtgärderna för accelerationsfasen när ett område övergår från epidemins accelerationsfas till basnivån och gradvis börjar avveckla dem

först efter noggrant övervägande och en mångsidig bedömning. Ministeriet rekommenderar att en uppföljningstid på 1-2 veckor tillämpas. Om åtgärdsnivåerna slopas innan styrningen slutar gälla, ger ministeriet en ny separat anvisning om innebörden av detta och om åtgärdsrekommendationerna för varje epidemifas i enlighet med den handlingsplan för hybridstrategin som gäller vid den tidpunkten. I styrningsbrevet sägs det att när epidemin mattas av ska rekommendationerna och begränsningarna avvecklas endast efter omsorgsfullt övervägande.

Statsrådet konstaterade 27.4.2021 att undantagsförhållandena har upphört och utfärdade förordningar som upphäver befogenheterna som

infördes med stöd av undantagsförhållandena (VNK/2021/48). Enligt statsrådets principbeslut 6.5.2021 förordar statsrådet att social- och hälsovårdsministeriet upphäver de kompletterande åtgärderna till handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin av den 26 januari 2021 som gjordes för att hindra en hotande snabb accelerering av epidemin och att virusvarianter som smittar lättare blir vanligare (STM/2021/83). Social- och hälsovårdsministeriet styr genom principbeslutet alla områden att som fortsatt åtgärd slopa de ytterligare åtgärderna förknippade med åtgärdsnivåerna och övergå till åtgärderna för epidemifasen i regionen enligt handlingsplanen för hybridstrategin. Vid bedömningen av alla åtgärder och prövningen av avvecklingen av dem bör man således på ett enhetligt sätt beakta det allmännas skyldighet att förhindra att epidemin sprids och att trygga hälso- och sjukvårdskapaciteten. När beslut övervägs måste man därför förutse vilken betydelse och inverkan åtgärds paketet kommer att ha när läget förändras. Myndigheterna är skyldiga att vidta de åtgärder som behövs för att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna med beaktande av åtgärdernas effekter samt uppföljningen av den totala nyttan av och kostnaderna för de åtgärder som vidtas. Restriktionerna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och begränsningsåtgärderna ska lättas efter noga övervägande så att nya smittokluster inte uppstår.

Social- och hälsovårdsministeriet har med styrningsbrevet daterat 10.5.2021 (VN/12820/2021) styrt alla regioner att från och med den 10 maj 2021 slopa de ytterligare åtgärderna för åtgärdsnivåerna samt övergå till åtgärderna för epidemifasen i regionen enligt handlingsplanen för hybridstrategin. I och med att åtgärdsnivåerna slopas har social- och hälsovårdsministeriet börjat uppdatera handlingsplanen för hybridstrategin och de rekommendationer enligt den som gäller för epidemifaserna. Tills uppdateringen är slutförd ska rekommendationerna följa den gällande handlingsplanen.

Handlingsplanen för hybridstrategin har uppdaterats på nytt genom statsrådets principbeslut 27.5.2021. Social- och hälsovårdsministeriet har med sitt brev 27.5.2021 (VN/14345/2021) styrt de behöriga myndigheterna till att under juni månad 2021 använda

rekommendationer och restriktioner som grundar sig på epidemifaserna i hybridstrategin. Social- och hälsovårdsministeriet rekommenderar i brevet att det för områden som befinner sig i accelerationsfasen fattas beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar som förpliktar till att ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster på så sätt att kunder och de som deltar i verksamheten i realiteten kan undvika närkontakt med varandra genom att följa UKM:s och THL:s anvisning. Besluten gäller utrymmen inomhus som används för mer än tio kunders eller deltagares samtidiga vistelse samt regionalt eller verksamhetsmässigt avgränsade utrymmen utomhus som används för mer än 50 kunders eller deltagares samtidiga vistelse.

I social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev konstateras dessutom hybridstrategins allmänna princip att restriktioner inte ska avvecklas för tidigt utan att rekommendationer och begränsningar ska lättas efter noga övervägande så att nya smittkluster inte uppstår. Myndigheterna är skyldiga att vidta de åtgärder som behövs för att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna med beaktande av spridningen av epidemin, bekämpningen av epidemin och uppföljningen av åtgärdernas effekter samt uppföljningen av den totala nyttan av och kostnaderna för de åtgärder som vidtas. När åtgärderna inte längre är nödvändiga ska man å andra sidan avveckla onödiga restriktioner eller sträva efter att minska deras begränsande inverkan på människans rättigheter och verksamhet. Utgångspunkten kan anses vara att en enhetlig bedömning av konsekvenserna av både nuvarande och nya restriktioner förutsätter en uppföljningstid på minst två eller tre veckor, beroende på restriktionen. Vilka restriktioner som ska tillämpas vid varje given tidpunkt väljs utifrån en samlad bedömning, så att den positiva effekten på bromsandet av epidemin är så stor som möjligt i förhållande till de negativa sociala och ekonomiska konsekvenserna av restriktionerna. På basis av uppföljningen och bedömningen kan restriktioner avvecklas, bibehållas eller återinföras.

Social- och hälsovårdsministeriet har 24.6.2021 utfärdat styrbrevet Åtgärdsrekommendationer enligt den uppdaterade handlingsplanen för hybridstrategin (VN/14345/ 2021-STM-4). Brevet innehåller anvisningar om åtgärdsrekommendationer enligt den uppdaterade handlingsplanen för hybridstrategin till och med den 31 augusti 2021. Social- och hälsovårdsministeriet har sett över rekommendationen för begränsningar av offentliga tillställningar inomhus under

samhällsspridningsfasen och i fråga om detta uppdaterat handlingsplanen för hybridstrategin. De övriga rekommendationerna har hållits oförändrade.

Motivering

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs inom flera kommuners område. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 mom. får besluten som avses i 1 mom. meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) smittar sjukdomen (covid-19) som coronaviruset orsakar framför allt som droppsmitta när en person hostar eller nyser. Man har utvecklat vaccin för att förebygga sjukdomen som orsakas av det nya coronaviruset och också i Finland har vaccineringen inletts i slutet av december 2020 i den vaccinationsordning som fastställs i statsrådets förordning (1105/2020, ändrad genom förordning 307/2021). Enligt Institutet för hälsa och välfärd framskrider coronavaccineringarna bra i samtliga specialupptagningsområden. Enligt THLs webbsidor hade 65,1 procent av hela Finlands befolkning 27.7.2021 fått den första vaccindosen och 31,6 procent den andra dosen. Enligt Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts lägesöversikt hade 64,4 procent av

befolkningen i dess område fått sin första vaccindos och 32,6 procent sin andra dos 27.7.2021. En komplett vaccinationsserie, det vill säga två vaccindoser, ger enligt THL ett bra skydd mot covid-19 och dess allvarliga former samt mot virusvarianter.

Vaccinet eliminerar inte helt och hållet risken för att smittas eller sprida smitta, men en hög vaccinationstäckning bland befolkningen minskar klart risken för att epidemin ska förvärras.

Besluten om att begränsa sammankomster grundar sig på en epidemiologisk bedömning av hur sjukdomen sprids i situationer där antalet sociala kontakter är stort.

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att så som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar att förebygga att sjukdomsläget förvärras.

Risken för mass exponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra. Det är således nödvändigt att begränsa anordnandet av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster samt att sörja för bekämpningen av smitta även vid små offentliga tillställningar och sammankomster. Då man vid sammankomsterna följer tillräckliga säkerhetsanvisningar kan risken för smitta i väsentlig grad minskas genom att så lite som möjligt ingripa i församlingsfriheten och andra fri- och rättigheter.

Det organ som i kommunen eller samkommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar kan besluta om lokala eller regionala restriktioner inom sina områden. Regionförvaltningsverket kan besluta om restriktioner om de behövs i flera kommuners områden. Med restriktionerna vill man förhindra att epidemin sprids regionalt eller mer omfattande bland befolkningen och göra det möjligt att återgå till utgångsnivån för epidemin. I epidemins spridningsfas kan de här behöriga myndigheternas beslut om mer omfattande eller striktare regionala rekommendationer eller begränsningar behövas. I 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs om kommunens skyldighet att vidta åtgärder för att utreda och bekämpa epidemier. Bestämmelser om kommunens behörighet att besluta om åtgärder vid omfattande smittrisk finns i 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar. De lokala och regionala myndigheterna har genom de ändringar av lagen om smittsamma sjukdomar (147/2021) som trädde i kraft 22.2.2021 fått fler metoder för att stävja coronaläget. Med stöd av de temporära ändringarna av lagen om smittsamma sjukdomar kan kommunen eller regionförvaltningsverket

meddela regionala begränsningar för närings- och fritidsverksamhet om det är nödvändigt för att hindra epidemispridningen. Skyldigheterna och begränsningarna grundar sig på undvikande av fysiska kontakter mellan människor.

Regionförvaltningsverket känner inte till hur många i verksamhetsområdet som har insjuknat i covid-19 utan att veta om det eftersom de saknar symtom och därför eventuellt sprider smitta. Många har också en lindrig variant av sjukdomen. Om de som insjuknat inte genast låter testa sig eller om testresultaten försenas av andra anledningar försvåras smittspårningen.

Egentliga Finland har epidemiologiskt övergått till accelerationsfasen 8.7.2021. Den snabba ökningen av incidensen beror på att den smittsamma deltavarianten har blivit vanlig i Egentliga Finland.

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt anser i sin sakkunnigbedömning till regionförvaltningsverket 27.7.2021 att det är nödvändigt att regionförvaltningsverket för att förhindra covid-19-smitta fattar beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar om begränsningar av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inom kommunerna i Egentliga Finland. Sjukvårdsdistriktet motiverar sin bedömning med att incidensen av bekräftade fall av coronavirussmitta under de senaste 14 dagar för vilka information finns att tillgå är 104,1 per 100 000 invånare i sjukvårdsdistriktet. Vecka 29 var smittkällan känd i 66 % av fallen. Detta är betydligt mindre än under tidigare veckor. Detta utgör en betydande risk för spridning av nya smittor inom sjukvårdsdistriktets område. Covid-19-infektioner har nu konstaterats i största delen av kommunerna i området, men i absoluta tal och i förhållande till invånarantalet har flest fall konstaterats i Åbo. I jämförelse mellan kommunerna är smittspårningens utredningsprocent låg i Åbo, där smittspårningen är som mest överbelastad. I största delen av fallen med okänd smittkälla är hemkommunen Åbo eller enstaka andra kommuner i Egentliga Finland, men i synnerhet någon annanstans i Finland.

Enligt sjukvårdsdistriktet är den vanligaste smittkällan familj och närstående, den näst vanligaste restauranger/nattklubbar och även privata sammankomster. Hälso- och sjukvårdens bärkraft i fråga om den specialiserade sjukvården är inte äventyrad, och antalet coronadödsfall har inte ökat i området. Enligt sjukvårdsdistriktets

bedömning är ett beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar nödvändigt inom sjukvårdsdistriktet eftersom det i området finns en omfattande epidemi av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen som medför risk för smitta och de övriga åtgärder som har vidtagits inte har varit tillräckliga. Covid-19-epidemin i området är kraftig och smittkluster förekommer i en stor del av kommunerna i området. Spårningen av smittklustren har fördröjts i en kommun på grund av resursbrist. Hälso- och sjukvårdens bärkraft är dock inte äventyrad i fråga om den specialiserade sjukvården.

Regionförvaltningsverket konstaterar att den bedömning av nödvändigheten som avses i 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar är en helhetsbedömning där enbart incidensen inte kan ges avgörande betydelse. I kommuner med liten folkmängd kan endast några få insjuknade leda till att incidensen (fall per 100 000 invånare) ökar markant. Trots att incidensen i en enskild kommun är låg kan man å andra sidan i helhetsbedömningen beakta de pendlings- och serviceområden som är typiska för regionen och som vanligen är av betydelse för spridningen av en smittsam sjukdom bland befolkningen. Kommunerna inom Egentliga Finlands område kan som helhet sett anses bilda ett sådant område. I hela Egentliga Finland har de endemiska infektionerna stigit till en så hög nivå att det är nödvändigt att vidta åtgärder enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar för att förhindra nya smittor.

Det har skett smittspridning särskilt på restauranger och nattklubbar samt i privata sammankomster. Regionförvaltningsverket har inte behörighet att införa restriktioner för privata sammankomster och inte heller för förplägnadsrörelser enligt 58 a § i lagen om smittsamma sjukdomar. Statsrådet har behörighet att begränsa förplägnadsrörelsers verksamhet. Vad gäller privata tillställningar har det inte föreskrivits om befogenheter att begränsa anordnandet av dem.

Statsrådet har i 58 a § i lagen om smittsamma sjukdomar getts befogenhet att temporärt begränsa förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Statsrådet har utfärdat en förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom (608/2021). Genom 4 § (741/2021) har

verksamheten begränsats bl.a. i Egentliga Finland från och med 24.7.2021.

På basis av den lägesöversikt som sjukvårdsdistriktet lade fram 27.7.2021 finns det också många smittfall vars smittkälla inte har kunnat spåras. Sammanlagt 119 smittkällor förblev okända av sammanlagt 342 smittfall i Egentliga Finland 27.7.2021 (dvs. 34,80 procent). Antalet som smittats i den närmaste kretsen eller i samma hushåll uppgick till 112 (32,28 procent). Merparten av de identifierade smittkällorna utgjordes av infektioner från restauranger och privata fester; 57 infektioner (16,43 procent). I huvudsak var infektionerna endemiska (96,2 procent), och endast 13 infektioner, dvs. 3,8 procent, hade kommit från utlandet under granskningsperioden. Enligt sjukvårdsdistriktets lägesrapport 27.7.2021 konstateras 60 procent av infektionerna hos 15–29-åringar. Antalet vaccinerade i denna åldersgrupp är litet.

Enligt sjukvårdsdistriktets ställningstagande i den regionala styrgruppen är snabbare vaccinering det effektivaste sättet att förebygga smitta. Ett annat viktigt sätt skulle vara ökad användning av ansiktsskydd. Enligt sjukvårdsdistriktets lägesöversikt sprider sig deltavarianten betydligt snabbare än den covid-19 som tidigare spred sig. Sjukvårdsdistriktet anser i sitt ställningstagande att ett beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar är nödvändigt inom sjukvårdsdistriktets område eftersom det inom området finns en omfattande epidemi av en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför risk för smitta och övriga åtgärder inte har varit tillräckliga. Covid-19-epidemin i området är kraftig och smittkluster förekommer i en stor del av kommunerna i området. Eftersom smittspridning sker inom hela sjukvårdsdistriktet anser sjukvårdsdistriktet att beslutet är nödvändigt inom hela sjukvårdsdistriktets område.

Regionförvaltningsverket anser att de ovan nämnda okända smittkällorna och den snabba ökningen av antalet endemiska infektioner på grund av deltavarianten gör det nödvändigt att begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster, särskilt när man beaktar sjukvårdsdistriktets epidemiologiska ställningstagande.

Med beaktande av det ovan nämnda och sjukvårdsdistriktets sakkunnigbedömning anser regionförvaltningsverket att det för att förhindra spridning av den smittsamma sjukdomen är nödvändigt att

med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar förbjuda alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 10 (tio) personer inomhus och alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 50 (femtio) personer i avgränsade utomhusområden som ordnas inom kommunernas områden i Egentliga Finland.

Inom kommunerna ovan kan man emellertid ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inomhus med över 10 (tio) personer och i avgränsade områden utomhus med över 50 (femtio) personer förutsatt att kunderna eller de som deltar i verksamheten samt sällskap i realiteten har möjlighet att hålla tillräckliga avstånd till varandra och att säkerheten kan garanteras för att förhindra covid-19-smitta.

På basis av den utredning som har fåtts i ärendet finns det inga grunder för regionförvaltningsverket att införa restriktioner för annan verksamhet som avses i 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar, såsom enheter inom social- och hälsovården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler. Det finns inte något sådant orsakssamband att det skulle vara möjligt att förebygga covid-19-smitta genom restriktioner för dessa eller att sådana restriktioner skulle vara nödvändiga. Exempelvis vid enheter inom social- och hälsovården och daghem har det inte förekommit smitta eller så har antalet smittade varit mycket litet. Läroanstalterna håller sommarpaus.

Regionförvaltningsverkets beslut baserar sig på den nuvarande helhetsbedömningen av det regionala läget. Vid prövningen av åtgärderna har man beaktat att beslutet har konsekvenser för samhället, ekonomin, näringslivet och grundläggande fri- och rättigheter. Med det här beslutet begränsas verksamheten dock endast till den del det enligt sakkunnigbedömningarna är nödvändigt. På basis av det ovan konstaterade är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids i kommunernas områden i Egentliga Finland. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av beslutet att begränsa sammankomsterna.

Styrning

Regionförvaltningsverket poängterar även beaktandet av de skyldigheter som anges i 58 c § 1 momentet i lagen om smittsamma

sjukdomar, inom ramen för dess tillämpningsområde, där det bestäms att en i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över sådana utrymmen inomhus som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse eller sådana med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till kunder eller deltagare och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt ska, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, i sin verksamhet se till att:

- 1) kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,
- 2) kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta och
- 3) rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

En i 3 momentet avsedd aktör som disponerar över utrymmen som avses i denna paragraf ska dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra.

De skyldigheter som anges ovan i denna paragraf gäller följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland,
- 2) enskilda näringsidkare,
- 3) kommuner och samkommuner,
- 4) religionssamfund,

5) offentligrättsliga inrättningar.

Skyldigheterna enligt denna paragraf gäller dock inte verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Skyldigheterna enligt denna paragraf får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lag om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58, 58 c och 91 §
Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §
1 § i statsrådets förordning (69/2020) om ändring av 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017)

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar får detta beslut överklagas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besväransvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs detta beslut omedelbart trots eventuellt överklagande.

YTTERLIGARE INFORMATION

Ytterligare information i ärendet ges vid behov av direktör Heikki Mäki, tfn 0295 018 094.

Överdirektörens ställföreträdare,
direktör Heikki Mäki

utvecklingschef Ulla Peltola

Beslutet har undertecknats elektroniskt.

BILAGOR

Bilaga 1, kommunerna i Egentliga Finland

Bilaga 2, undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar 31.5.2021 för att förhindra coronavirussmitta vid offentliga tillställningar, vid allmänna sammankomster och vid användningen av vissa lokaler.

Bilaga 3, besvärsanvisning

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av detta beslut sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende vid Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland till och med 27.8.2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbsida avi.fi/sv/offentliga-delgivningar.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna i Egentliga Finland
Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna
som ansvarar för smittsamma sjukdomar i dess kommuner om
beslutet

Polisinrättningen i Sydvästra Finland

Egentliga Finlands räddningsverk

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kansli, kommunikationsavdelningen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Statskontoret

Avgiftsfritt